

Pohádková obora v době dešťů

Je sobota 7. srpna 2010, přibližně 9 hodin 15 minut. Za tři čtvrtě hodiny má ve Žlebech začít další z Pohádkových obor. Prší. Projíždím Pardubicemi a déšť se mění ve vodní přívál. Gezíry vody rozstříkované předními koly do dvoumetrové výšky mi sugerují pocit, že neřídím automobil, ale motorový člun. Jedu vůbec ještě po silnici?

Zastavuji u benzínky nedaleko letiště a beru do ruky mobil. Volám do Žlebů.

„Tady je to hektické,“ říká mi oborník Ing. Zdeněk Nevole. „Včera jsme si připravili pohádkovou stezku, ale začalo pršet a Hostačovka stoupá. Tak musíme improvizovat a stěhujeme se o něco výš, do ukázkové obůrky.“ Později se dozvídám, že poslední stěhované stany stály už patnáct centimetrů ve vodě...

V obavách, jestli vůbec někdo přijde, přijíždím do Žlebů.

Jako by nic

Nebýt neustále stoupající Hostačovky bouřící pod dřevěným mostem, nikdo by nepoznal, že jde o mimořádnou situaci. Prší, ale je to takový normální srpnový déšť. Návštěvníky u brány vítají usměvavá děvčata a dětem rozdávají Pohádkové pasy, s nimiž mohou malí zájemci absolvovat pohádkovou stezku. Na osmi stanovištích budou plnit různé úkoly, dostanou do pasu potvrzení a až budou mít těch potvrzení všech osm, čeká je zasloužená odměna.

V některých dětských tvářích je znát nervozita, nevědí, co je čeká. Jiné tváře vyjadřují spíš dychtivost. „Prý se tady budou sbírat a poznávat houby,“ říká osmiletý Matěj Klíma z Pardubic, který sem přijel s babičkou z chaty nedaleko Seče. „Na houby si věřím, tam se nespletu. Jedovatou mezi jedlé nedám.“

Sebevědomé tvrzení. Ale hned na prvním stanovišti Matěj dokazuje, že jeho sebevědomí je oprávněné. Poznává jednu větvíčku za druhou. Jenom u habru se zarazil, ale ten dělal problém i mnoha dospělým...

Hmat, chuť a čich

Na jednom ze stanovišť jsou děti podrobeny zkoušce svých smyslů. Mají se zavázanýma očima poznávat různé vůně, chutě a předměty. Brýle, to je jednoduché, ty po hmatu poznávají všechny, ale co třeba svíčka? Ta už dělá mnohým „slepčům“ potíže. Ale je to tak trochu chyták, protože nejde o klasickou válcovitou

svíčku, ale o svíčku kulatou. Asi bych ji poslepu považoval spíš za kus nějaké pyrotechniky se zápalnou šňůrou...

Na které smysly se mohou děti nejméně spolehnout, ptám se dívky, která dětem smyslové zážitky zprostředkovává.

„Hmatem bezpečně poznají běžné předměty,“ říká. „Velmi dobře také poznávají chutě, hlavně sladké. Nejproblematičtější je čich, tam chybují nejméně.“

Kam s odpady

Stanoviště vzadu na louce nese název Jedová chýše. V chýši je pěkný nepořádek, válí se tady po zemi všelijaké větvičky, dřívka, plastové lahve, láhev od piva, papíry, plechovky a bůhví, co všechno ještě. Děti mají poznat, co do lesa patří, a co ne. Naprosto neomylně třídí přírodní materiál od předmětů, které v lese nemají co dělat.

A pak přichází těžší část úkolu.

„Víš, kam se ty odpadky mají házet?“ ptá se zkoušející dívka malého špunta ve žluté větrovce a s maskáčovou kšiltovkou na hlavě a předkládá mu obrázek s různobarevnými kontejnery.

„Kam bys dal tu plastovou láhev?“

„Sem,“ vystřelí špuntova ruka ke žlutému kontejneru gestem jako vystřiženým z pistolnických filmů.

„A kam tu skleněnou?“

„Sem,“ stejné slovo, stejné gesto, stejně správná odpověď.

Kéž by někteří dospělí měli tak dobré znalosti, pomyslím si a v duchu vidím černou skládku, na kterou jsem před týdnem narazil v beskydských lesích nedaleko Starých Hamrů...

Jaká voda?

Postupně ustává dešť a proud návštěvníků sílí. Nakonec bylo vydáno 230 Pohádkových pasů a celkový počet návštěvníků se blížil sedmi stovkám. Na všech osmi pohádkových stanovištích bylo neustále živo. Když ustal dešť, tak byly největší fronty u lukostřelby. Líbila se hlavně klukům, ale statečně si vedla i děvčata. Nadšení mezi dětmi i dospělými vzbudily také ukázky výcviku a práce dravých ptáků. Při pohledu na elegantní dravce jistě nejedno dětské

srdce zatoužilo stát se sokolníkem.

Na cestě k autu se dávám do řeči s rodinou, která je rovněž na odchodu. Dcera i syn si hrdě nesou odměnu z pohádkové stezky a já mezi řečí prohodím, jestli nelitují, že Pohádkovou oboru poznamenala velká voda. Otec na mě vrhl nechápavý pohled:

„Jaká voda? Ta trocha deště?“

Text a fotogalerie: Jaroslav Jonáš

Jeleni ve vodě - foto Petra Slabá

Tentokrát v Polsku

I v letošním roce, od 9. do 13. června, uspořádala Jesenická lesnická společnost exkurzi s lesnickou tematikou a to na sever Polské republiky do oblasti Mazur. Ubytování jsme byli v malé osadě Plotično v turistické ubytovně Středisko MDK Gawrych Ruda. Jednalo se o malé chatky pro 6 osob umístěné ve svahu nad jedním z Wigerských jezer. Při svém pobytu jsme navštívili Lesní správu Suwalki, Biebrzanský národní park a Wigerský národní park.

Lesní správa Suwalki

Lesní správa Suwalki je součástí polských státních lesů. Celková výměra lesní správy je 14.249 ha, z toho les činí 13.589 ha. Katastrální výměru má 120.000 ha. Nadmořská výška lesní správy se pohybuje od 120 do 300 m. Roční těžba lesní správy je ve výši okolo 62.000 m³. V současné době je zde zaměstnáno 58

pracovníků THP, dříví obchodují ve vlastní režii, veškeré práce provádějí smluvně a každý rok vypisují výběrová řízení na dodavatele prací. Kromě informací o současném hospodaření lesní správy jsme navštívili uznávaný porost pro borovici lesní ve věku 170 let, zalesněnou kulturu (BO 80%, SM 20% s vtroušenými plodonosnými a ovocnými dřevinami) a lesní školku (6,99 ha). V té produkují cca 450.000 sazenic/rok pro vlastní potřebu a potřebu Wigerského národního parku především ve dřevinách DB, BO a SM. Dle lesního zákona v Polsku není vlastníkům lesa předepsána povinnost zalesňovat meliorační a zpevňovací dřeviny. O dřevinné skladbě rozhoduje odborný lesní hospodář a je uvedena pouze v rámcových směrnících hospodaření.

Biebrzanský národní park

Biebrzanský národní park je největším národním parkem v Polsku. Byl vyhlášen v roce 1993. Ve znaku má jespáka bojovného, což je slukovitý pták velikosti kosa černého s vysokýma nohama. Kromě jespáka se zde nachází spousta vodních a bahenních ptáků, neboť se jedná o jednu z největších močálovitých oblastí ve střední Evropě. Celková výměra parku je 59.223 ha, z toho les 15.547 ha, zemědělská půda 18.182 ha a mokřady na ploše 25.494 ha. Ze zvěře se zde nachází los evropský, jelen evropský, rys, liška i vlk. Losi se v parku neloví, vysoká pouze v případě škod na lesních porostech. V parku se neprovádí klasická hospodářská činnost, pouze se zpracovává nahodilá těžba. Problémem je zde sukcese dřevin na dříve kosených plochách. Situaci řeší pronájmem těchto ploch soukromníkům, kteří mohou na rozdíl od správy národního parku žádat stát o dotace na údržbu těchto ploch. V parku jsme také navštívili záchranou stanici zvířat. V současné době zde mají vlka a losa evropského. V městečku Osowiec jsme si prohlédli ředitelství národního parku a také vojenskou pevnost vybudovanou na konci 19.století, která se nachází v jeho sousedství. Tato pevnost je

pozoruhodná mimo jiné tím, že nebyla nikdy dobyta. Všichni ji raději obešli a počkali na celkovou kapitulaci a následně pevnost převzali.

Wigierský národní park

Wigierský národní park byl založen v roce 1989. Park se rozprostírá na celkové výměře 15.086 ha, z toho les zaujímá 9.464 ha, vodní plocha 2.908 ha, zemědělská půda 2.714 ha a ostatní plochy 485 ha. Pro dostatek vhodných stanovišť je park domovem mnoha bobrů a proto ho má i ve svém znaku. Nejcennějším chráněným přírodním objektem parku jsou vodní plochy. Je zde několik desítek jezer, která jsou spojená sítí řek. Největší jezero se jmenuje Wigry a dosahuje rozlohy 2.187 ha. V parku nás lesníci provedli po porostech, ve kterých byla v 90. letech kůrovcová kalamita. Je nutné podotknout, že v Polsku mají odlišný přístup ke kůrovcům (oproti praxi v ČR). I v národních parcích proti kůrovcům intenzivně zasahují. Zajímavostí je, že se navracejí zpět ke včelaření. Dále jsme projeli vyhlídkovou trasu okolo jezera Wigry, navštívili jsme ředitelství a muzeum národního parku, včetně naučné stezky. Kromě odborného programu jsme zavítali do bývalého kamedulského kláštera, uskutečnili vyhlídkovou plavbu po jezeře Wigry a den jsme zakončili plavbou v kánojích po malebné říčce Černá Hanča. Na zpáteční cestě do České republiky jsme ještě zastavili v Augustowě, kde někteří z účastníků vyrazili na prohlídku města a jiní se vydali na plavbu po Augustowském kanálu. Poděkování patří všem účastníkům této exkurze a především hlavnímu organizátoru panu Karlu Ščudlovi, revírníkovi Lesní správy Jeseník. Těm, kteří s námi nejeli, lze tuto překrásnou část severovýchodního Polska jenom doporučit.

*Ing. Jiří Přáček, Ph.D.,
lesní správce*

Jizerským horám svítá na lepší časy

Zdravé a stabilní lesy. Takový je cíl Lesů ČR při správě lesních porostů nejen v Jizerských horách. Tomuto záměru výrazně napomůže i nový projekt Lesů ČR pod názvem „Vnášení původních dřevin do porostů CHKO Jizerské hory“, který bude realizován z finančních prostředků podniku, a také s výraznou podporou fondů Evropské unie.

„V důsledku špatného ovzduší se za minulého režimu poškodily i lesy v Jizerských horách. Díky poměrně mohutné výsadbě náhradních dřevin se na přechodnou dobu podařilo místní lesy obnovit. Dnes již existují vhodné podmínky pro původní dřeviny. Náš projekt Jizerským horám výrazně pomůže,“ konstatuje generální ředitel Lesů ČR Svatopluk Sýkora.

Na ploše téměř 3000 hektarů lesníci v následujících letech vysází další sazenice původních jizerskohorských dřevin. „Celkem půjde o více než tři čtvrtě milionu kusů buků, smrků, jedlí, javorů, jeřábů, jilmů a dalších druhů dřevin. Součástí

projektů není jenom výsadba nových stromků, ale také další péče o ně, např. ožínání, ochrana proti zvěři, prořezávky a další,“ doplňuje Svatopluk Sýkora.

Na obnově porostů lesníci pracují již 20 let

Lesy ČR se v Jizerských horách zaměřují na změnu druhové a věkové skladby lesních porostů již téměř 20 let. Plocha porostů náhradních dřevin byla snížena zhruba na polovinu. „Místo nepůvodních dřevin byly vysazovány dřeviny, které byly vypěstovány ze semen sebraných v Jizerských horách, které zde mají svoje přirozené stanoviště. I při obnově stávajících mýtních porostů lesníci postupně zakládají druhové pestré porosty,“ vysvětluje ředitel Krajského ředitelství Lesů ČR v Liberci Ludvík Řičář.

Změna druhové skladby lesů začala již v 19. století

Průmyslová revoluce v 19. století měla za následek zásadní změnu druhové skladby lesů v celé střední Evropě. V lesích začal převládat smrk ztepilý, na velkých plochách dle přání vlastníků vznikaly smrkové monokultury. Smrk má totiž bezkonkurenční technické vlastnosti, a proto nachází nejlepší uplatnění při využití dřeva. Prioritní roli hrála ekonomika pěstování a odbytu dřeva. Stejnověké monokultury jsou však značně náchylné na různé kalamity, ať už biotických nebo abiotických činitelů.

Imisemi zničené lesy pomohly zachránit náhradní dřeviny

Ve druhé polovině 20. století se také v Jizerských horách začaly objevovat velké škody imisemi na lesních porostech, lesy začaly odumírat a vznikaly velké kalamitní holiny.

V osmdesátých letech minulého století se na vzniklé kalamitní holiny začaly vysazovat porosty náhradních dřevin, především smrku pichlavého. Tato dřevina byla tehdejšími lesníky zvolena z důvodu odolnosti vůči oxidu siřičitému a okusu zvěří. „Z dnešního pohledu je tato dřevina nevhodná z ekologického, ale i produkčního hlediska. Porosty smrku pichlavého postupně chřadnou a odumírají,“ uvádí výrobně technický ředitel Lesů ČR Vladimír Krchov.

Devadesátá léta přinesla výrazné zlepšení

Od začátku devadesátých let minulého století dochází v Jizerských horách vlivem výrazného poklesu imisní zátěže k postupnému zlepšování zdravotního stavu lesních porostů. Přesto v důsledku uvedených kalamit přetrvává řada problémů. „Jediná možná cesta ke zlepšování stavu lesů je postupný návrat k jejich co nejpřirozenějšímu stavu,“ dodává Vladimír Krchov.

Průmysloví borůvkáři: nevítaní návštěvníci lesů

Vrcholí léto a s ním i čas dovolených a prázdnin. V lesích se v tomto období značně zvyšují počty návštěvníků, ať již to jsou turisté, cyklisté, houbaři nebo borůvkáři... Naše lesy jsou otevřeny všem, kdo jim neškodí.

Vždyť i lesní zákon říká, že: „každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí a sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody... Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka lesa a jeho zaměstnanců...“ Ne každý však tato slova bere vážně.

Borůvkáři ničí přírodu

Potká-li se revírník s houbařem nesoucím košík hříbků, je vše v nejlepším pořádku. Vzájemně se pozdraví, třeba prohodí i pár slov o tom, jak rostou, kam je nejlepší se za nimi vydat a oba pokračují svou cestou.

Jiná situace však nastává v době, kdy na pasekách a obnažených skalách od nížin po hory dozrávají borůvky a brusinky. Tehdy kromě milovníků borůvkových koláčů a nadýchaných kynutých knedlíků do terénu vyrážejí i skupiny bezohledných „průmyslových“ sběračů vyzbrojených trhacími hřebeny. Ti nedbají slov zákona, nezajímají je hranice přírodních rezervací ani lesní zvěř, netrápí je způsobené škody. Po jejich nájezdech zůstává v porostech spousta odpadků, keříčky borůvkví jsou rozšlapané a olámané, od hřebenů mají oškubané listí... Nájezdníci si v objemných nádobách nenesou z lesa žádné borůvky, spíše jakousi borůvkovou surovinu, tedy směs listí, trávy a rozmačkaných plodů. Ty pak po přebrání prodávají po desítkách litrů překupníkům na průmyslové zpracování.

Kontroly v lesích

Na takové jednání je zodpovědný hospodář nucen rychle a rázně reagovat. Místní lesní personál musí vytipovat nejhroženější místa, lesníci vybavení služebními odznaky a legitimacemi lesní stráže ve spolupráci s policisty a pracovníky ochrany přírody pak vyrážejí do hor na lov nezvaných a nežádoucích návštěvníků. Výsledkem těchto akcí bývá řada uložených pokut za poškozování lesního prostředí, za nepovolený vstup na území přírodní rezervace, leckdy i za porušení zákazu vjezdu automobilů na lesní cesty. Tato opatření jsou nepopulární, jsou však nutná, a hlavně účinná. Zejména tehdy, probíhají-li za spoluúčasti televizních kamer - když se objeví tváře lapených sběračů na obrazovkách, mají o ostudu postaráno.

Jak už bylo řečeno, naše lesy jsou otevřeny všem. Každý návštěvník by si však měl dobře pamatovat, že v lese platí stejně jako kdekoli jinde známé rčení: „Vítán buď, kdo s dobrými úmysly přicházíš.“ Hlídejme si společně naše přírodní bohatství.

Zajímavosti o mravencích aneb co jste o nich nevěděli

Z hlediska ochrany lesa jsou mravenci jednou z nejvýznamnějších skupin hmyzu. Patří k nejúčinnějším konzumentům housenek, které při velkém přemnožení způsobují značné škody okusem listů a jehlic stromů, a loví i mnoho jiného hmyzu.

Při pozorování mravenčí aktivity jim člověk jejich píli může jen závidět. Při větší koncentraci mravenišť je slyšet šustivý zvuk, ať už v korunách stromů nebo na zemi, kde při slunečném počasí člověku připadá, že mu plave půda pod nohama. Ale ačkoli jsme v říši hmyzu, i zde od nepaměti propuká nelítostný souboj o teritorium, a tím i o potravu. Silnější kolonie napadají slabší, a to jak vlastního, tak i odlišného

druhu, které si podmaňují ke svému prospěchu. Každý jedinec v kolonii má své pevné místo. Ať již jsou to vojáci, kteří v případě nebezpečí brání hnízdo nebo dělnice, které krmí královnu a pečují o nakladená vajíčka, či sama královna, jež má na starosti růst populace.

Neuvěřitelné schopnosti

Mravenišťe samotná jsou obdivuhodné stavby, která byly založeny tak, aby udržovaly dostatek slunečního tepla, ale aby byly zároveň chráněny před přehříváním. Část mravenišťe se nachází pod povrchem půdy, druhá část mající tvar kužele pak nad povrchem. Povrch mravenišťe je krytý hustou vrstvou jehličí odolnou proti dešti a sněhu. Regulaci teploty v mraveništi dělnice provádějí větracími šachtami, které v létě otevírají, v zimě zavírají. V zimě mravenci přesídlí do podzemní části mravenišťe. V každé takové stavbě se nachází několik set tisíc jedinců.

Mravenišťe všude kolem

V oblasti okolo obce Pnětluky se nacházejí dvě významnější lokality výskytu mravenců, a to Na rovinách a Mouroviště. V oblasti Na rovinách v nadmořské výšce 510 m n. m. se jedná o méně početný výskyt, řádově několika desítek mravenišť. O to více významná je lokalita Mouroviště, která se nachází zhruba dva kilometry jihozápadně od obce Pnětluky v nadmořské výšce 370 až 410 m. Na ploše přibližně 30 hektarů se vyskytuje několik set mravenišť. Přesný počet není možno zjistit, jelikož se mění v závislosti na ročním období. Každou chvíli se objevují hromádky od nově se zakládajících populací. Naproti tomu úbytek způsobují buď lidé, nebo zvěř.

Životní podmínky jsou důležité

Lidé ničí mravenišťe úmyslně. Jedná se o náhodné návštěvníky lesa, kteří v touze po poznání mravenišťe klacikem rozrývají nebo prostě rozkopají. Zvěř ničí mravenišťe buď proto, že jsou mravenci

jejich potravou, nebo při hledání jiné potravy rozrýváním půdy. Významnými „nepřáteli“ mravenišť jsou například prase divoké nebo žluna zelená.

Další úbytek početnosti mravenišť má na svědomí, jak se předpokládá, působení kyselých dešťů. Jeho vlivem mizí určité druhy hub, s nimiž mravenci žijí v symbióze, a mravencům tak chybí základní životní podmínky. V neposlední řadě je úbytek způsoben i mýtními těžbami, při nichž se mění mikroklima v neprospěch mravenčích populací. Mravenišť se po těžbě náhle ocitnou na přímém slunci, což mravencům nevyhovuje. I když je dostatek slunečních paprsků pro rozvoj mravenišť důležitý, vyhovují jim spíše osluněné okraje lesa.

V roce 2007 muselo několik desítek mravenišť na Mourovišti ustoupit stavbě nové cesty. Jednalo se zhruba o 30 kolonií, které byly v době klidu přemístěny na nová stanoviště. Přemístění provedla odborná firma, která zajistila pro stavbu ohrožená mravenišť vhodná stanoviště.

Lze konstatovat, že tato lokalita se těší jak pozornosti odborníků, tak i laické veřejnosti. A pokud toto místo navštívíte i vy, pokochejte se malebností okolní přírody a obdivujte hojný výskyt mravenišť.

Václav Šponiar

Léto na Zlínsku z pohledu lesníka

Letní měsíce jsou pro většinu lidí spojeny s představou pěkného, teplého počasí, prázdnin, dovolené, koupání, sportu a pobytu v přírodě. Pro lesníky Lesní správy v Rožnově pod Radhoštěm i dalších lesních správ státního podniku Lesů České republiky jsou však tyto měsíce ve znamení náročné a odpovědné práce zejména při ochraně lesů, ale i pěstování lesa, těžbě dříví, údržbě lesních cest a svážnic a dalších lesnických činnostech.

Nástupem teplého počasí v červnu většinou vrcholí letní nálet obávaného hmyzího škůdce lesa, lýkožrouta smrkového.

Lesníci na lesní správě Rožnov pod Radhoštěm již v jarních měsících připravili skoro 430 ks lapáků a instalovali 350 ks lapačů na tohoto škůdce. V červnu je nutné lapačky asanovat, vyhodnotit intenzitu napadení, včas nakácet další série lapáků a instalovat další lapače na ohrožené lokality. Intenzivně se provádějí kontroly lapačů, do kterých se umisťují čerstvé feromonové návnady.

Při těchto kontrolách se zároveň vyhledávají, označují a okamžitě zadávají ke zpracování a asanaci stojící kůrovcem napadené stromy. Vše se eviduje i graficky v lesnických mapách, které pak slouží jako podklad pro obranná opatření na jaře příštího roku.

Pokračuje těžba dříví

Zároveň lesníci ve spolupráci s lesnickými firmami, které zabezpečují lesní práce, pokračují ve zpracování kalamitní těžby – stromů vyvrácených nebo zlomených větrem či sněhem. Kalamitní těžby na Lesní správě Rožnov pod Radhoštěm dosáhnou výše téměř 20 000 m³ dříví. Kalamitou poškozené kmeny jsou často napadeny právě kůrovcem, takže zpracování kalamitního dříví je základním kamenem ochrany lesa před tímto škůdcem.

Povodně vše zkomplikovaly

Zima byla dlouhá s vysokou dlouhotrvající sněhovou pokrývkou. Po odtání sněhu nastalo období intenzivních vodních srážek, které vrcholily záplavami a sesuvy podmáčené půdy. Ve spojení s nárazovými větry to způsobilo další poškození jak lesních porostů, tak hlavně lesních cest a svážnic. Škody na Lesní správě Rožnov pod Radhoštěm se odhadují na více než dva miliony korun. S odstraňováním povodňových škod se započalo okamžitě a většina opatření je již provedena.

Povodně však zároveň zkomplikovaly práce při likvidaci kalamity. Speciální lesní traktory pro přibližování dříví nemohly být do lesních porostů nasazeny, protože půda byla podmáčená a v porostech, na svážnicích a na cestách by vznikly těžko odstranitelné erozní rýhy. Těžba polámaných a vyvrácených stromů proto začala mnohem později než obvykle a včasné zpracování kalamity letos vyžaduje mimořádné vypětí a nasazení všech sil.

Škůdci útočí

Ale to je jenom část lesnické práce v létě, i když velmi podstatná. Je zde celá řada činností a úkolů, které musí lesníci zajistit. I v letních měsících probíhá kontrola dalšího škůdce lesa – klikoroha borového, brouka, který může škodit na vysazených lesních kulturách smrku a borovice. Naštěstí se jeho výskyt zjistil a evidoval jen na několika lokalitách a jeho vliv byl včas eliminován postřikem. Provádí se také sledování výskytu bekyně mnišky a ploskohřbetky smrkové – motýlků, jejichž housenky při přemnožení škodí na lesních porostech. V červnu také lesníci dokončují evidenci a vyčíslení škod na lesních porostech způsobených hlavně jelení a srnčí zvěří.

Bohuslav Chasák

Morava ukrývá vzácnost zvanou "oskoruša"

Jeřáb oskeruše, na Slovácku zvaný "oskoruša", je poměrně vzácným druhem ovocného stromu, který se v Česku vyskytuje jen v Českém středohoří a na Moravě, a to zejména na jihovýchodní Moravě a na Moravském Slovácku.

Na území Moravy roste asi jeden tisíc vzrostlých jedinců, přičemž ve volné krajině je již většina stromů vysokého věku a plodných mladých stromů ubývá. Jedná se o severní okraj jeho přirozeného rozšíření, jelikož hlavní oblastí výskytu je jih Evropy od Apeninského poloostrova až po Balkán a Černé moře. Jako solitér vyrůstá do výšky asi 15 metrů, v lesním porostu až do výšky 30 m. V Bílých Karpatech

zkrášluje svým krajinářsky dekorativním vzhledem louky a vinohrady a už po staletí využívá obyvatelstvo jeho dříví i plody pro svoji potřebu.

Šťavnaté plody jsou sladké

Oskeruše vypěstovaná ze semena začíná plodit ve věku 8-12 let. Malvice mají tvar kulovitý až hruškovitý a vejčitý v průměru od 2,5 do 3 cm. Lidé využívali plodů v lidovém léčení proti horečkám, revmatismu a při nemocech močových cest a zažívání. Dozrálé čerstvé plody jsou sladké, šťavnaté a výrazně aromatické. Výborně se hodí pro přímou konzumaci, ale také k výrobě marmelád, kompotů, na sušení či k výrobě šťáv, oskerušového vína, a zejména oskerušové pálenky.

Roste také v jižní Evropě

Lesy České republiky, s. p., vítají a podporují iniciativy skupinky nadšenců v Tvarožné Lhotě, která úspěšně propaguje vysazování a rozšiřování tohoto vzácného druhu v krajině Bílých Karpat i okolí. Oskeruše se jinak nachází hlavně v jižní Evropě (Balkán, Itálie, část Španělska), ve Francii a středním Německu, kde je nejsevernější výskyt v Sasku-Anhaltsku. Na několika lokalitách lze najít oskeruši i v severní Africe a v Turecku. Oskeruše patří mezi ohrožené druhy dřevin. V poslední době se sice vysazují tisíce mladých stromků, ale plodného věku (10 až 20 let) se dožije jen asi desetina. Stromů, které se dožijí 100 let, bude ještě mnohem méně. Podobná situace je i v jiných místech Evropy – i když je areál oskeruše velký, nikde neexistuje souvislý porost, pohromadě lze nalézt jen skupinku několika stromů.

Adamcova oskeruše

Největší oskeruši na Moravě je Adamcova oskeruše nacházející se pod kopcem Žerotín asi 3 km jižně od Strážnice. S obvodem kmene 462 cm je považována za největší ve střední Evropě. Koruna je vysoká 11 a široká 18 metrů, stáří je odhadováno na 400 let. V Čechách roste největší oskeruše v obci Jenčice. Má obvod kmene 390 cm. Obec má ratolesti oskeruše i na své vlajce.

Bohumil Pipal

Revír Lázně Bělohrad se představuje

Lesnický revír Lázně Bělohrad je součástí Lesní správy Lesů České republiky Hořice v Podkrkonoší a rozkládá se v její severovýchodní části. Město Lázně Bělohrad, které revíru dalo jméno, leží na jeho jižním okraji a od Hořic v Podkrkonoší je vzdáleno devět kilometrů severním směrem.

Lázně Bělohrad leží na dně Bělohradské kotliny uprostřed krásné přírody. Vedle rozsáhlého parku Bažantnice zde najdeme Anenské slatinné lázně se stodvacetiletou tradicí, ve kterých se léčí a rehabilitují potíže pohybového aparátu. Ve správě LČR jsou lesy kolem města Lázně Bělohrad (bývalé Bělohradské panství), kam se řadí lesní komplexy Křížovka, Hůra, Mlaka, Bulice a menší část Byšiček. Dále lesní celek Sýkornice rozkládající se mezi městem Nová Paka a obcemi

Stupná a Štikov. Poslední menší lesní celek se nazývá Vyšehrad. Nachází se západně od vrchu Zvičina směrem k obci Kal. Výměra lesů ve vlastnictví státu na revíru činí 998 hektarů.

Lesní komplex Bulice

V jeho okrajích leží rybníky Hluboký, Byšička, Nadýmák a celý komplex je součástí přírodní památky Byšička. Předmětem ochrany je ekologická diverzita s výskytem ohrožených druhů flóry a významná ornitologická lokalita. Častým cílem návštěvníků Bulice bývá kostelík sv. Petra a Pavla s románskou apsidou z 13. století. Kostel se tyčí na travnatém návrší nad rybníkem a spolu se hřbitovem a křížovou cestou je neodmyslitelnou dominantou této lokality. Od kostela nás potěší pěkný pohled do Bělohradské kotliny ohraničené z jihu hřebenem Chlumů a ze severu Hůrou. Od kostela můžeme sestoupit starým listnatým porostem po staré pískovci štětované cestě k rybníku Byšička. Nad touto vodní plochou, cestou k rybníku Hluboký, najdeme drobnou retenční nádrž zvanou Skaláček, jejíž celkovou rekonstrukci provedly Lesy ČR v posledních letech minulého století.

Lesní komplex Sýkornice

Celá oblast Sýkornice je vyhlášena přírodním parkem a je nazývána plícemi města Nová Paka. Tvoří ho několik údolí se zářezy drobných vodních toků, které v letních obdobích částečně vysychají. Častým cílem víkendových procházek bývá přírodní památka Novopacký vodopád, která se nachází v severozápadním okraji Sýkornice, asi 500 metrů jihovýchodně od budovy kravína v obci Vrchovina a severně od autokrosového závodiště ve Štikovské rokli. Účelem zřízení přírodní památky o rozloze necelé čtyři hektary je ochrana geomorfologicky zajímavé lokality, miniaturního kaňonu zaříznutého v permských horninách, s lesním porostem přirozené bučiny. Výška stupně vodopádu je osm metrů.

Mnišková kalamita

Od města Nová Paka nás přivede k vodopádu naučná stezka vybudovaná zdejším městským úřadem. Stezka se vine okrajem Sýkornice. Tato naučná trasa je osazena informačními tabulemi, z jejichž obsahu lze vyčíst zajímavosti o celém lesním komplexu Sýkornice. Vidět zde můžeme lesní porosty starší než 100 let, a to převážně v oblasti kolem přírodní památky Novopacký vodopád. Nalezneme ale i lesní porosty založené po mniškové kalamitě z let 1921 až 1922. Touto kalamitou byly postiženy

smrčiny a jedliny prakticky ve všech lesních komplexech revíru Lázně Bělohrad. Následnou obnovu vznikly rozsáhlé lesní porosty s dominantním zastoupením smrku ztepilého, jejichž současný věk je 80 až 90 let.

Gustav Plecháč

foto: Častým cílem návštěvníků Bulice je kostelík sv. Petra a Pavla s románskou apsidou

Černovodské rybníky zdobí krajinu už stovky let

Krajina kolem obce Černá Voda na Jesenicku patří bezpochyby k nejmalebnějším a nejzachovalejším v České republice. Je plná lesnatých kopců, vlnících se luk a zrcadel vodních nádrží, nepoznamenaná industriální lidskou činností. Tu a tam jsou podél cest rozesety domky místních obyvatel. Klid a pohodu zde hledá každý návštěvník.

Soustava více než 20 rybníků na Plavném potoce byla vybudována už před 400 lety. Nejprve bylo účelem stavby nádrží zachycení vody v krajině a odvodnění okolních bažinatých pozemků. Pak zde naši předkové začali chovat ryby a krajina se stala zajímavým biotopem i pro vodní ptactvo a další organismy. Dnes se zde vyskytují vzácné a chráněné druhy, jako je například lilie zlatohlavá, rosnatka okrouhlostá,

mlok skvrnitý, čáp bílý nebo rákosník obecný. Mimořádná hodnota krajiny je chráněna mezinárodním statutem ochrany přírody - celé území je Evropsky významnou lokalitou.

Nejnámější ze soustavy rybníků je Velký rybník. Na rozloze 15 hektarů od roku 1995 rybářsky hospodaří Lesy ČR. Chová se zde především tradiční český kapr, štika obecná, lín, amur a tolstolobik. Každoročně koncem října pořádá Lesní správa Javorník na tomto rybníku výlov. Akce je tradičně hojně navštěvována veřejností z blízkého i dalekého okolí a díky bohatému doprovodnému programu se z výlovu staly místní Rybářsko – lesnické dožínky.

Rybníky prošly obnovou

Letos byl dokončen projekt Lesní správy Javorník nazvaný Rekonstrukce a modernizace historické rybníční soustavy v Černé Vodě. Díky spolufinancování akce z Evropských fondů v rámci Operačního programu Životní prostředí se rybníky Matečný, Mokrého a Nad Velkým dočkaly nových hrází, zpevnění břehů, nových požeráků a vybudování dvou ostrůvků. Odtěžením asi 13 000 m³ sedimentů se rybníky vyčistily a získaly opět funkčnost, a to nejen jako nádrže zadržující vodu, ale i jako výrazný estetický prvek. Práce podle projektu ing. Knápka trvaly od loňského podzimu až do letošního června, vše provedla společnost Ekostavby Brno. Obnovy si vyžádaly více než 4,5 milionů korun.

Všichni jsou srdečně vítáni

Pro návštěvníky krajiny plné lesních rybníků jsou na zvlášť atraktivních místech vybudovány dřevěné lavičky a přístřešky. Do konce letošního roku k nim přibude nový, a to na hrázi rybníka U Dubu. Jako většina staveb podobného typu bude přístřešek vybaven stojanem na kola, dřevěnými lavicemi a stoly. Návštěvníci budou dále moci využít kamenné ohniště s roštem a rampu umožňující bezbariérový přístup až k vodě. Další lokalitou, kde se do konce roku 2010 objeví dřevěný přístřešek, je rozcestí U Božích muk. Na tomto zastavení na turistické trase mezi obcí Černá Voda a rybníční soustavou bude v rámci úprav i kamenicky rekonstruován a vyčištěn pomníček. V dalších letech chtějí Lesy ČR - Lesní správa Javorník realizovat pro návštěvníky této lokality naučnou stezku s informačními tabulemi, která je provede nenáročným terénem, sjízdným pro kočárky i invalidní vozíky. Naším společným přáním do budoucnosti je, aby co nejdříve už žádný z místních přírodních klenotů nezůstal návštěvníky nepovšimnut.

Hana Komárková

fotografie Velkého rybníka – foto: Jaroslav Jonáš

Šibeniční vrch skrývá strašlivé osudy

Šibeničních vrchů lze v českých zemích nalézt celou řadu. Jeden z takových kopců, na kterých se v dávných dobách popravovali zločinci, leží nedaleko Bečova nad Teplou při cestě k obci Chodov. Šibeniční vrch je magické místo, jedná se o jednu ze tří lokalit v naší republice, kde je možné vidět kamenné základové zdivo šibenice.

V Bečově se k výkonu trestu za těžký zločin používala jednoduchá dřevěná šibenice, a to už od roku 1399, kdy bylo městu uděleno povolení vykonávat tu hrdelní právo. Podle literárních pramenů to měl v 17. až v 18. století na starosti kat

z Jáchymova. Po reformě soudnictví za Marie Terezie město Bečov tuto výsadu ztrácí. Šibenice tak byla zrušena.

Na Šibeniční vrch vede naučná stezka. První informační tabule pojmenovaná Šibeniční vrch je umístěna ve středu hradního městečka Bečov a pojednává o hrdelním soudu, vězení a o rozsudku. Stezka měří asi jeden kilometr a nabízí celkem pět zastavení. Mimo jiné se tu dozvíte, jak a proč se konaly průvody k šibenici, co obnášela práce kata nebo jaké existovaly hrdelní tresty a za co se udělovaly. Zde je ukázka textu z tabule o rizicích katovy práce:

Chování a um kata ovlivňovaly průběh poprav i reakce lidu. Lid musel být přesvědčen o vině odsouzeného, jinak mohl znejistit a ohrozit kata. Špatné provedení poprav znamenalo nebezpečí pro samotného kata, případy, kdy byl kat v takových situacích s'tat vlastním mečem nebo ukamenován, nebyly nijak vzácné. (Ukamenováno či s'tato bylo pět katů na Hradčanech a na Pohořelci v r. 1509 po nevydařené popravě, v r. 1557 se nepovedla poprava stětím plzeňskému katu Janovi v Klatovech. Na útěku byl chycen, přinucen vykopat popravenému jámu, ale nakonec byl stejně ukamenován.) Rizikové mohlo být pro kata i jiné chování. Z Vratislavi je znám případ, kdy kati povzbuzovali odsouzence, který utíkal z místa poprav.

Letní putování po studánkách kolem Žatce

Při svých toulkách lesem se čas od času setkáváme s pramínky vody, které vyvěrají na povrch. Některé můžeme vidět jen v určitých časových obdobích, hlavně pak v závislosti na srážkách. O pramínky, které mají stálý charakter a jsou po celý rok aktivní, Lesy České republiky pečují a v místě, kde vyvěrají, budují studánky.

Také Lesní správa Žatec se na území ve své správní působnosti věnuje péči o malé vodní zdroje. Udržuje staré studánky a na vhodných místech buduje nové. V současné době takto spravuje 12 studánek. Péče v sobě zahrnuje drobné stavební opravy a údržbu, čištění odtokových koryt a studánek od naplavenin a organických zbytků dřevin a bylin.

Kamenné jsou nejhezčí

Výstavba nových studánek je zajišťována investiční činností v rámci Programu 2000. Postavit studánku zdaleka není jednoduchá záležitost. Taková práce vyžaduje estetické cítění a manuální zručnost. Podmínky pro stavbu studánky jsou pokaždé jiné, nelze tedy stavět podle nějaké šablony. Každá hotová studánka je svým způsobem originální. Před započítím stavby je nutné podchytit pramen do výtokové roury a konstrukci přizpůsobit lokalitě. Ke stavbě se používají pouze přírodní materiály. Nejhezčí jsou studánky zděné z přírodního kamene doplněné o dřevěné prvky. Součástí

stavby studánky je často i zřízení přístupového chodníku. Ne pokaždé totiž vyvěrá studánka hned u lesní cesty. A jaké podmínky musí studánka splňovat?

V první řadě nesmí působit rušivým dojmem na okolní prostředí, plní mimo jiné funkci estetickou, musí být dostatečně stavebně pevná a odolná. Studánka je vyhledávána nejen lidmi, ale i zvěří. Takové divoké prase dokáže svým ryjem hotové divy. Vždyť už jste se jistě na svých toulkách po lese setkali s tím, co dokáže černá zvěř natropit.

Pokud se budete chtít vody ze studánky napít, činíte tak na vlastní nebezpečí. Pramenící voda je nasycena různými prvky nebo solemi, a to v závislosti na lokalitě, kde pramen vyvěrá. Tyto rozpuštěné látky mohou ovlivnit barvu i chuť vody. Nemůžeme ani vyloučit možnost výskytu některých zárodků. Lesní správa Žatec rozbory vody ze studánek nezajišťuje. Určitě lze bez rizika vodu použít k omytí rukou. Příjemné je i osvěžení za horkého letního dne, kdy i za teplého počasí je voda ve studánce chladná a uchovává si svoji stálou teplotu.

Kde je naleznete?

Vy, kdo máte oblíbené lokality, které opakovaně navštěvujete, o studánkách, které tam jsou, určitě víte. A vy, kteří byste chtěli nějakou navštívit, přijměte pozvání na výlet. Na Lounsku, asi kilometr za obcí Hvízdalka ve směru na Řevničov se nachází studánka U Habru. Místní občané vám o ní určitě povědí, protože její voda má prý léčivé účinky. Aby byla návštěva příjemná, je u studánky vybudována i krytá lavice, která zve k posezení.

Na Žatecku doporučujeme navštívit Fořtovu studánku, která se nachází asi kilometr od obce Velká Černoc, v blízkosti lesní cesty Dolní Kounovská. Studánka byla vybudována v roce 2009 a je také doplněna odpočinkovou lavicí.

Na Podbořansku můžete navštívit studánku Pod kružínskými štolami, která leží asi 50 metrů od lesní cesty Lipovka. Ke studánce se nejlépe dostanete cestou od hájenky na Kružíně. Za zmínku stojí také na Lubenecku studánka Bílenec, nedaleko stejnojmenné obce. Pramen vyvěrá asi 20 metrů od lesní cesty Zámecká stezka. Její návštěvu můžete spojit s výletem na zříceninu hradu Šprymberk, která je od studánky vzdálena necelé dva kilometry chůze malebným údolím.

Těšíme se na vaši návštěvu, a pokud se vám bude něco líbit nebo budete mít bezva nápad, napište nám. A pamatujte, že i po vás přijdou další návštěvníci, kteří si chtějí užít stejné pohody jako Vy a nestojí o módní doplňky v podobě papírových nebo plastových odpadků, kterými někteří z nás les s oblibou zdobí.

František Havlíček

Tajemný náhrobek na Holém kopci

Prázdninové toulky po lesních porostech revíru Náměšť nad Oslavou nás mohou zavést k vesnici Sedlec u Náměště. U Bokovy hájenky, která dříve byla součástí panství rodu Haugwitzů z Náměště nad Oslavou, v místě zvaném Holý kopec nás u cesty upoutá nízký pomníček se jménem Karl Czepl.

Náhrobní kámen s vytesaným jménem je připomínkou tragické události, ke které došlo na tomto místě v roce 1842. Karl Czepl tu byl tehdy fořtem. Jeho myslivci chránili les a zvěř žijící v něm před pytláky dost bedlivě. Přesto se ale v té době tvořily celé tlupy pytláků, kteří se snažili přilepšit svým rodinám. V případě ozbrojených střetů bylo s platností od roku 1754 tehdejším myslivcům povoleno právo první rány proti těmto

ozbrojeným pytlákům.

Při jedné takové přestřelce byl zastřelen pytlák Studený ze Svatoslavi. Jeho kamarádi proto slíbili, že se fořtu Czeplovi pomstí. Střelbou vylákali jeho i ostatní hajné do lesa, kde je obklíčili a fořta zastřelili. Tuto událost zaznamenal ve své soukromé kronice pan Řezanina z Březníka č.p.108, a dále ji upravil místní revírník Jiří Košťuřík.

Okružní naučná stezka Šipín

Naučná stezka začíná u Dudákovského mlýna při Úterském potoku asi tři kilometry od Okrouhlého Hradiště. Jde zároveň o nejnižší položené místo celé stezky. Nejvýše položeným bodem je pak centrální část Bezemínského hradiště (465 m n. m.). Stezka je dlouhá sedm kilometrů a není příliš náročná. Lze ji zdolat podle délky zastávek za čtyři hodiny. Naučná stezka je průchodná celoročně.

Nejatraktivnější zastávkou je zřícenina hradu Gutštejn. Ten vznikl okolo roku 1300 a patřil pánům z Gutštejna. Od 17. století je hrad pustý. Prostory uvnitř hradeb vyplňují zbytky paláců, mohutné věže, zelené palouky a pár starých borovic.

Další zajímavou zastávkou je Bezemínské hradiště, které zřejmě nejstarším hradištěm v západních Čechách. Dodnes jsou tu dobře

patrné valy, podél nich se dá dojít na místo, kde se mezi stromy otevírá krásný výhled na údolí Hadovky s Gutštejnem a daleko na horizontu se objevuje Vlčí hora. Poslední zastávkou je vesnice Šipín.

Foto: Zřícenina hradu Gutštejn

Znáte nejvyšší bod Českomoravské vrchoviny?

Již za dávných časů poskytovaly hluboké hvozdy Vysočiny nejen obživu pro zdejší lid, ale také místo úkrytu před různým nebezpečím. Mezi největší lesní komplexy Jihlavska patří oblast s nejvyšším vrcholem Českomoravské vrchoviny Javořicí (837 m n. m.). Nachází se 15 kilometrů severně od města Telče.

Samotný vrchol je přístupný po značených cestách pro pěší turisty i cyklisty z několika směrů, nejlépe od obce Řásná nebo Janštejn u Horních Dubenek. Vede zde také značená trasa pro jezdce na koních. Na vrcholu Javořice se vypíná štíhlá konstrukce televizního vysílače. Za dobré viditelnosti je odtud možné pozorovat vzdálené vrcholky Alp nebo chladicí věže jaderné elektrárny Temelín. Pro turisty je bohužel

vysílač nepřístupný, a tak by určitě uvítali, kdyby se našly prostředky a byla zde postavena rozhledna.

Telč – památka UNESCO

Zdejší oblast je ideální pro odpočinek o dovolené. Z turistických zajímavostí můžeme jmenovat perlu českých měst - Telč zapsanou v roce 1992 do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, lovecký hrad Roštejn, který se ukrývá ve zdejších lesích a jehož polohu prozrazuje pouze gotická sedmiboká hradní věž s vyhlídkou zvedající se nad vrcholky okolních stromů. Pozorný turista může při svých toulkách objevit i zříceniny hradů Štamberk u Lhotky a Janštejn u Nové Vsi. Pěknou vyhlídku do kraje nabízí návštěva skalního výchozu Míchova skála. Řada zdejších rybníků nabízí kvalitní vodu ke koupání – mezi nejznámější patří Velký a Malý pařezitý rybník v okolí Řásné a Řídelova nebo Nadýmač u Janštejna.

Krásná domovina

Lesní porosty ve vlastnictví státu jsou zde převážně jehličnaté s dominantním zastoupením smrku a spravují je Lesy České republiky, Lesní správa Telč. V současné době se zdejší lesníci snaží o zvýšení podílu takzvaných melioračních a zpevňujících dřevin, především buku a jedle. Pro návštěvníky lesa byla vybudována celá řada odpočinkových přístřešků na trasách vedoucích lesním komplexem. Zde si může znavený pocestný vydechnout a vychutnat si zážitky se setkáním s celou řadou lesní zvěře, která se zde vyskytuje, od malé veverky až po jelena či divočáka. Zdejší lesy jsou i domovem mnoha chráněných živočichů, například orla mořského, datla černého či čápa černého. A protože je tato oblast také velkou zásobárnou pitné vody a nachází se zde řada chráněných území (mezi nejznámější patří Národní přírodní rezervace Zhejral), svůj domov zde mají i ohrožené druhy obojživelníků či motýlů.

Nezbývá než všem, které jsme inspirovali k návštěvě tohoto krásného koutu Vysočiny, popřát spoustu hezkých prázdninových zážitků a načerpání nových sil. A prosím, dbejme na to, že jsme v lese pouze hosté a podle toho se i chovejme.

Karel Říha

Propagace Lesů ČR

Dne 29. května 2010 uskutečnil ve spolupráci s Římskokatolickou farností Zlaté Hory, Soubor loveckých trubačů LČR, LS Jeseník benefiční koncert v kostele sv. Kříže ve Zlatých Horách.

Na koncertu vystoupil soubor ve složení Renáta Jeřábková, Anna Vencálková a Radek Procházka spolu s hosty, učiteli Základní umělecké školy Javorník. Dobrovolné vstupné, vybrané na tomto koncertě, použije Římskokatolická farnost Zlaté Hory na opravu a údržbu kostela.

Kostel byl vybudován v letech 1764 až 1768 z kamene v barokním stylu. Od roku 1864, kdy k němu postavili nemocnici, zastával funkci špitálního kostela. Až do roku 1945 o něj

pečovaly řeholní sestry řádu boromejek. Generální rekonstrukce exteriéru byla provedena v roce 1997 až 1999. S opravami interiéru, které pokračují až do současnosti bylo započato v roce 2000.

Na koncertě, kde byli posluchači seznámeni se starověkou i novodobou loveckou hudbou, bylo asi šedesát návštěvníků.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

Rozhledna Císařský kámen

V roce 2009 se český rozhlednový fenomén rozšířil mimo jiné o rozhlednu Císařský kámen, která byla slavnostně otevřena 19. září u příležitosti 230 let od návštěvy Josefa II. na stejnojmenném vrchu. Zanedlouho tedy rozhledna oslaví své první "narozeniny".

Vrch (637 m n. m.) na Černostudničním hřebeni nedaleko osady Milíře získal své jméno po návštěvě císaře (15. září 1779), který ocenil jeho strategickou polohu a doporučil zde vybudovat pevnost. Tento návrh však nebyl nikdy uskutečněn.

S nápadem postavit zde vyhlídkovou věž přišla v roce 2005 obec Rádlo s dalšími obcemi sdruženými v Mikroregionu Císařský kámen. Odhadované finanční nároky na provedení

stavby 1,3 milionu korun však přesáhly možnosti sdružení a ke stavbě byl přizván liberecký městský obvod Vratislavice. Konečné náklady činily 1,8 milionů korun a přispělo na ně i město Liberec a Krajský úřad Libereckého kraje.

Vidět je kolem dokola

Rozhlednu navrhlo jablonecké sdružení projektantů TOINSTA a postavila ji společnost TAXUS. Rozhledna je 20 m vysoká a má celodřevěnou konstrukci zpevněnou ocelovými spojkami a táhly. Vyhlídková plošina se nachází ve výšce 18,8 metrů a vede na ni 96 schodů.

Vrchol Císařského kamene je porostlý smíšeným porostem s převahou smrku ve stáří 90 až 110 let a s maximální výškou necelých 20 metrů. Plošina proto nabízí téměř kruhový výhled, který zahrnuje Jizerské hory, Krkonoše se Sněžkou, Český Ráj se zříceninou hradu Trosky, hrad Bezděz a rozhlednu Ještěd.

Rozhledna, jejíž konstrukce byla s ohledem na místo stavby velmi dobře zvolena, je otevřena celoročně a je volně přístupná. Z osady Milíře u Obce Rádlo k ní vede zelená turistická značka.

Text a foto:

Ondřej Týl

Národní přírodní rezervace Rejvíz

NPR Rejvíz se nachází na území Lesní správy Jeseník, revír Orlík v katastru obce Rejvíz. Jedná se o největší rašeliniště na severní Moravě s datem vzniku před 6-7 tisíci lety. NPR tvoří komplex „Velkého mechového jezírka“, „Malého mechového jezírka“ a rašelinných luk o celkové výměře 397 hektarů. Národní přírodní rezervací bylo toto území vyhlášeno v roce 1970.

Z celého komplexu je zpřístupněno veřejnosti povalovým chodníkem pouze „Velké mechové jezírko“. Typickou dřevinou je zde borovice blatka (je současně genovou základnou pro tuto dřevinu) s podrostem mechu rašeliníku s výskytem masožravé Rosnatky okrouhlolisté. Z glaciálních reliktnů se zde vyskytuje Žlutásek borůvkový a Šídlo rašelinné. Rašelina dosahuje mocnost až 300 cm.

Ke vzniku jezírka se váže několik pověstí. Jedna

z nich říká:

„Kdysi dávno v oblasti Rejvízu, v místech dnešního mechového jezírka, bylo opevněné město Hunohrad. Žel, obyvatelé tu bohatství nezískávali pilnou prací, ale pro zlato a drahokamy si prostě chodili do vod nedaleké říčky Opavy. Ovšem, kdo lehce nabyl, lehce utrácí a rozmařilost bývá cestou do pekel. Tak se stalo i tady.

Rozmařilí obyvatelé tohoto bohatého města si přestali vážit svých bližních. Poustevníka, který sem zavítal a kázal jim o úctě k bližnímu a pokoře, krutě zmučili a vyhnali za bránu města. I mladý pastýř

jménem Gill byl mezi nimi. Druhý den když vyhnal své stádo na pastvu v čase oběda zjistil, že mu hospodyně zapoměla namazat chleba máslem. Vztekle s ním hodil o zem a začal do něj bít holí i do všeho co leželo kolem. Najednou v úleku zjistil, že z chleba vytéká pramínek krve a v tom spatřil i zbědovaného poustevníka. Ten jej i s celým městem Hunohrad proklel. V tu ránu se setmělo, spustil se liják, blesky křížovaly nebe, hrom bil a uprostřed náměstí se ze země vyvalilo černé bahno, které celý Hunohrad pohltilo. Město se propadlo do zemských hlubin a pastýř Gill od té doby chodí ve svém otrhaném plášti, hladový s prázdnou mošnou a holí po rejvízských lesích a lukách. Varuje pocestné před hříšným životem. Dobrým pomůže a ty špatné trestá holí. Leč jen čistá duše ho může spatřit a zbavit trestu bloudění.

Za tichých dnů se prý nad hladinou jezírka stále ještě rýsuje špička zatopeného kostela, ale vidět ji může jen člověk, který nikdy nezhřešil. Když se pak nedaleko zaniklého Hunohradu začal rodit dnešní Rejvíz, objevil se před jeho novým kostelem kříž, který voda z hunohradského svatostánku vyplavila“. Každoročně Spolek Přátelé Rejvízu organizuje v měsíci květnu v rámci zahájení turistické sezóny „Odemykání Mechového jezírka“.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

Turisté a lesníci se setkali v Javorné

Po úmorných vedrech, která panovala v uplynulých dnech, jsme se v sobotu ráno 24.července 2010 probudili do chladného a deštivého dne. I přes tuto nepřízeň počasí se v údolí Javorné, které se nachází mezi Mikulovicemi a Ondřejovicemi, setkali turisté a lesníci z Jesenicka a Zlatohorska. A nebylo to shledání ledajaké. Již potřetí se zde konala bohoslužba za zemřelé kamarády v kapličce svaté Anny v Javorné, kterou úspěšně organizuje Klub českých turistů v čele s panem Waňkem z Ondřejovic.

Po skončení mše provedl Mgr. Pavel Kuchař, zlatohorský farář, svěcení nově zrekonstruovaných božích muk nacházejících se nedaleko kapličky. Ke slavnostnímu rázu svěcení přispěl Soubor loveckých trubačů LČR při Lesní správě Jeseník, který je v Jeseníku a okolí velice oblíbený.

Tato boží muka byla již působením času napůl rozpadlá a jejich opravu zajistily Lesy České republiky, s.p., Lesní správa Jeseník v rámci PROGRAMU 2000. Již v průběhu příprav opravy jsme se pokoušeli zjistit, komu byla boží muka zasvěcena. To se nám však nepodařilo, neboť bývalá osada Latzdorf, kde boží muka leží, již neexistuje a původní obyvatelé zde již také nežijí. Z tohoto důvodu jsme se spojili z panem Bc. Boleslavem Dobošem ze Zlatých Hor, který pro boží muka namaloval a daroval

obraz Viléma z Malevalle.

Proč právě tento svatý Vilém? Vysvětlení je jednoduché. V údolí Javorné došlo ve druhé polovině 19. století k velkému průmyslovému rozmachu (převážně kovovýroba), díky kterému se o Javorné hovořilo jako o železném srdci Evropy. A právě Svatý Vilém z Malevalle je označován za patrona klempířů, výrobců zbraní a věžňů. Podívejme se na jeho život trochu podrobněji.

Vilém z Malevalle (Male valle, Malavalle, Maleval) zvaný také „Veliký“ žil ve 12. století. Když se mu nepodařilo zreformovat poustevnické komunity v italském Toskánsku, uchýlil se v roce 1155 do jeskyně v lesích údolí Malevalle (Zlé údolí), kde žil přísným asketickým způsobem podle vzoru prvních poustevníků. Zemřel 10. února 1157 a jeho hrob se stal cílem poutníků. Za svatého ho prohlásil Papež Inocenc III. již 8. května 1202. Vilémův žák Albert s nově příchozími učedníky vytvořil základ Řádu poustevníka sv. Viléma, jehož regule potvrdil papež Řehoř IX. Vilémíté existovali až do počátku 19. století a věnovali se ošetřování nemocných, duchovní správě a vyučování.

Myslím si, že stojí za to navštívit údolí Javorné a zastavit se u božích muk a kapličky, ale také projít naučnou stezku tímto údolím, kterou vybudovaly Lesy České republiky, s.p. v roce 2009.

*Ing. Jiří Přáček, Ph.D.,
lesní správce LS Jeseník*

Lesní požáry ničí léta práce lesníků

Lesní správa Nasavrky eviduje za letošní rok dosud sedm lesních požárů. Všechny případy kromě jediného lze považovat za dílo žháře či žhářů. K těmto požárům došlo na území čtyř revírů LS Nasavrky, konkrétně na revírech Běstvina, Heřmanův Městec, Choltice a Chlumeč nad Cidlinou.

Intenzita a výše způsobených škod je velmi různorodá, v několika případech došlo pouze k zahoření klestu, takže škoda je v podstatě nulová nebo v řádu několika tisícikorun, u dalších požárů, které zasáhly mladé lesní porosty, se již škoda pohybuje ve výši desítek tisíc korun a u největšího požáru ze 14. července 2010 byla škoda vyčíslena dokonce na 267 383 korun.

S tímto požárem, kterému padl za oběť téměř hektar a půl lesních porostů, bojovali hasiči plné tři dny. Vzhledem k suchému a slunečnému počasí se požár šířil velmi rychle, docházelo k podzemnímu prohořívání hrabankou a kořeny, a v takovém případě se boj s takovýmto požárem podobá boji s větrnými mlýny. Nakonec se přece jen požár podařilo udolat, čímž byly uchráněny lesní porosty v hodnotě zhruba 30 milionů korun.

Ne všechny hodnoty však lze vyčíslit finančně, těžko si takový člověk, který škrtá zápalkou, dokáže představit léta práce lesníků, než se podaří ze sazenic či nárostů vychovat odrůstající a samostatně životaschopné porosty. Proto chceme poprosit všechny návštěvníky lesa, aby dbali na dodržování lesního zákona a nemanipulovali na lesních pozemcích s otevřeným ohněm, obzvláště pak v horkých a

suchých letních dnech, kdy i pouhý špatně uhašený nedopalek cigarety může způsobit požár, který bude mít katastrofální důsledky.